

... Ítéltábla
... és Gf.IV.40.025/2015/7.

A ... Ítéltábla a dr. Horváth Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve**(felperes címe) felperesnek - a dr. Bartó László ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen - jogalap nélküli gazdagodás és egyéb iránt indított perében a ... Törvényszék 2014. március 31. napján kelt számú ítélete ellen az alperes részéről 56. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében - részben - megváltoztatja és az alperesi tőkemarasztalás összegét 6.145.865 (hatmillió-száznegyvenötezer-nyolcszázhatvanöt) forintra leszállítja. Ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak. Az alperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 804.800 (nyolcszáznegyezer-nyolcszáz) forintra, az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 2.193.400 (kettőmillió-százkilencvenháromezer-négyszáz) forintra leszállítja, a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 1.344.360 (egymillió-háromszáznegyvennégyezer-háromszázhatvan) forintra felemeli.

A leszállított tőkeösszeg után fizetendő késedelmi kamat tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja. .

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 559.700 (ötszázötvenkilencezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest - külön felhívásra az állam javára - 300.900 (háromszázezer-kilencszáz) forint, az alperest 1.817.400 (egymillió-nyolcszáztizenhétezer-négyszáz) forint másodfokú le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság számú ítéletével kötelezte az alperest 1.008.000 forint tőke, ennek 2008. augusztus 14. napjától számított kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az alperes és **L.-né** 2008. március 5-én írásban adásvételi előszerződést kötöttek, vállalták azt, hogy 2008. április 15-ig végleges adásvételi szerződést kötnek, melyben a vevő **L.-né** megvásárolja az alperes tulajdonában álló **n.-i** helyrajzi számú ingatlanokat a

rajtuk lévő gazdasági épületekkel, a bennük lévő megtekintett, megszámlált állatállománnyal és a telepen levő takarmánnyal, 2 darab szalmaszállító pótkocsit, 1 darab E301-es fűkaszt, 2 darab MBP silószállító teherautót, valamint a tejkvótát. Megállapodtak abban, hogy az eladó köteles a vevő számára 120 hektár külterület művelését biztosítani lucerna és kukorica termesztésére. Az elsőfokú bíróság tényként megállapította, hogy az alperes 120 hektárnyi területet - amelyen a talajmunkákat és az előkészítő munkákat korábban már elvégezte - biztosított a vevő részére. A vevő megbízása alapján a felperes a saját gépeivel e területeken a vetést és műtrágyázást elvégezte, miután végleges szerződés nem jött létre sem a felek, sem az alperes és **L.-né** között, a betakarítást és a termény értékesítését az alperes végezte el.

E tények alapján az elsőfokú bíróság felperes jogalap nélküli gazdagodás jogcímére alapított keresetét alaptalannak találta, mert az volt a jogi álláspontja, hogy az alperes a 120 hektár területet nem a felperesnek, hanem az előszerződés szerinti vevőnek adta a birtokába, aki megbízta a felperest a munkák elvégzésére, így a munkák ellenértékét a felperes nem az alperestől, hanem **L.-nétől** követelheti a közöttük létrejött vállalkozási szerződés alapján. Az alperes által előterjesztett beszámítási kifogást egyrészt bizonyítottság, másrészt jogalap hiányában utasította el rögzítve azt, hogy a beszámítási kifogás keretében előterjesztett követelése az előszerződésből, illetve a végleges szerződés megkötésének elmaradásából erednek, így ezen követelések **L.-néval** szemben érvényesíthetők.

A ... Ítéltábla ... számú végzésével a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította azt, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen, a rendelkezésre álló bizonyítékok helytelen értékelésével jutott arra a megállapításra, hogy a felperes a mezőgazdasági munkákat **L.-né** megbízása alapján végezte el, ezt sem a peres felek nem állították, sem okirat, sem tanúvallomás nem támasztja alá. A rendelkezésre álló bizonyítékokból ugyanis az a ténybeli következtetés vonható le, hogy nem vitásan a peres felek tárgyaltak egymással az adásvételi szerződés megkötése érdekében, a felperes ennek reményében művelte a 120 hektár területet, a szerződés megkötése azonban elmaradt. E ténymegállapításból pedig az a jogi következtetés vonható le, hogy a felperes a perbeli alperesi területen mezőgazdasági munkát végzett, a terményt azonban az alperes takarította be, és ő értékesítette, így fennáll annak jogi lehetősége, hogy a felperesi munkavégzéssel az alperes a Ptk. 361. §-ában írtak szerint jogalap nélkül gazdagodott. Az alperes a felperessel nem áll, és nem is állt kötelmi jogviszonyban, így a felperes igényérvényesítésének az alperessel szemben a Ptk. 361. §-a alapján nincs akadálya.

Kifejtette a másodfokú bíróság, hogy az alperesi beszámítási kifogás sem utasítható el azzal az indokkal, hogy az alperes a követelését az előszerződést aláíró vevővel szemben érvényesítheti. Alperes és **L.-né** közt létrejött adásvételi előszerződés ugyanis nem jelent jogi akadályt arra nézve, hogy az alperes a felperessel

ugyanarra az ingatlanra adásvételi szerződés megkötésének reményében tárgyaljon. Ez nem jelenti természetesen az adásvételi előszerződés vevő személyét érintő módosítását, hiszen mint ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen kifejtette, ingatlanra adásvételi előszerződés csak írásban köthető. Az alperes ezért szerződésekből eredő igényt a felperessel szemben valóban nem érvényesíthet. A szerződés megkötésének reményében folytatott tárgyalások, az e körben tett határozott nyilatkozatok, ígérek azonban az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 6. §-a alapján megalapozhatnak kártérítési felelősséget.

A másodfokú bíróság iránymutatása szerint az elsőfokú bíróságnak az újabb eljárást arra figyelemmel kellett lefolytatnia, hogy a Ptk. 361. § (1) bekezdésére alapított igényérvényesítés esetén a gazdagodás mértékének és annak a ténynek a bizonyítása szükséges, hogy a gazdagodás az igényt érvényesítő fél rovására következett be, annak figyelembe vétele mellett, hogy az egyik fél oldalán bekövetkezett hátrány nem feltétlenül azonos a másik fél oldalán bekövetkezett előnnyel, azaz a gazdagodással. Iránymutatásként adta a másodfokú bíróság, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a felperest a bizonyítandó tényekről ki kell oktatnia, és fel kell hívni a feleket, hogy a nyilatkozataikat e jogi keretek között tegyék meg. Az alperesi beszámítási kifogás kapcsán az elsőfokú bíróságnak az alperest arra kell felhívnia, hogy az előterjesztett kárigénye körében minden egyes kártételre egyenként tegyen részletes tényelőadást, és jelölje meg, hogy a Ptk. mely kárfelelősségi rendelkezésére alapítja a kárigényét, majd ezt követően kellett a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a szükséges kioktatást a bizonyítási teher körében az alperes felé megtenni.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során hozott, fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 9.907.663 forintot, ennek 2008. november 9. napjától számított kamatát és perköltséget. A keresetet ezt meghaladóan, a viszontkeresetet teljes egészében elutasította. Megállapította, hogy a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén az alperesi haszonbérletként művelt n.-i ..., és részben a S. külterület helyrajzi szám alatti ingatlanokból 120 hektár területen elvégzett vetési és műtrágyázási munkák után 9.907.663 forintba tarthat igényt. A rendelkezésre álló igazságügyi szakértői vélemények alapján kiszámította, hogy a felek által elvégzett összes munka anyag- és munkadíja 26.459.213.- forint (az alperes által elvégzett talaj-előkészítés költsége 5.045.500 forint, a betakarítás költsége 4.293.850 forintot, a felperes által végzett munka költsége 17.120.363 forint anyag- és munkadíj) ebből - az elvégzett munka értékének arányában - a felperesre 64,7 %, az alperesre 35,3 % munkavégzés esik. A bevételt 15.313.235 forintban határozta meg, ezt felosztotta a befektetett munka arányában, és megállapította, hogy a felperest a bevétel 64,7 %-a, 9.907.663.- forint illeti meg.

Az alperes beszámítási kifogását a jogalap nélküli gazdagodás körében, mint alperesi munkavégzést elszámolta. A Ptk. 6. §-ára alapított alperesi viszontkeresetet alaptalannak találta, mert álláspontja szerint az alperes a tényállításait sem a felperesi felróható magatartás, sem a kár bekövetkezte körében

nem bizonyította. Utalt arra, hogy bár a szerződéstervezetek számtalan feltételt tartalmaztak, ezekben a felek megegyezni nem tudtak, másrészt a felperes ugyan kért határidő-módosítást a vételár fizetésére, azonban az alperes egyszer sem kérte, hogy igazolja a teljesítőképességét, ezért a felperes terhére olyan magatartást megállapítani nem lehet, melyből eredően a Ptk. 6. §-a szerint az alperes alappal érvényesíthetne kárigényt.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását, és a viszontkeresettel egyező összegben a felperes marasztalását. Sérelmezte, hogy a jogalap nélküli gazdagodás körében az elsőfokú bíróság nem számolta el költségként az általa kifizetett haszonbérleti díjat, valamint az adókat és az adminisztrációs költségeket. A viszontkereset tekintetében hivatkozott arra, hogy a felperes magatartása miatt - mert nem fizette meg a vételárat - nem kötötték meg a szerződést és az emiatt felmerült kár összegét okiratokkal igazolta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helyesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy a felperest az elvégzett munka után jogalap nélküli gazdagodás címén megtérítés illeti meg, annak mértékét azonban tévesen határozta meg. A Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint, aki másnak a rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni. A gazdagodás címén mindig csak a tényleges gazdagodást kell megtéríteni, és nem a másik fél által elszenvedett kárt, a gazdagodó ugyanis még rosszhiszeműsége esetén sem kerülhet rosszabb anyagi helyzetbe, mint amilyenben a gazdagodás előtt volt. Az alperesi oldalon a felperesi munkákkal összefüggésben felmerült gazdagodás mértékét - miután a felperesnek a terményre semmilyen jogcímen nem volt tulajdoni igénye - úgy kell kiszámítani, hogy az alperesi bevételből le kell vonni az alperesi kiadást és az így kiszámított összeg számolható csak el alperesi gazdagodásként. A peres felek nem folytattak közös gazdálkodást, a nyereség-veszteség közös viselésének nincs jogszabályi alapja. A számokból jól láthatóan e 120 hektár művelésével nyereség nem keletkezett, a peres felek ráfordításához képest a bevétel kevesebb volt. Az alperes mindaddig nem gazdagodott, amíg a költségei a termény értékesítésével meg nem térültek, gazdagodása csak az ezen felüli bevétel. A gazdagodás mértéke tehát helyesen a 19.084.715 forint bevétel (3.771.480 forint területalapú támogatás + 15.313.235 forint betakarított termény bevétele) csökkentve az alperesi kiadással (haszonbérleti díjjal együtt 12.938.850 forint) így az alperesnél a gazdagodás mértéke 6.145.865 forint, ennek a megfizetésére köteles a felperes javára. A haszonbérleti díj a termelés valós költsége, így annak kiadáskénti elszámolása nem mellőzhető.

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság a viszontkereset elutasító

döntésével. A Ptk. 6. §-ára alapított keresetnek több együttesen feltétele van. Olyan szándékos (utaló) magatartás lehet a kárfelelősség alapja, amelynek hatására a cselekszik a károsult, kár pedig a károsult magatartásának eredménye. Emellett e jogalapon kártérítésre csak az a fél tarthat igényt, az utaló magatartás folytán keletkező kár megtérítésére, akit önhibáján kívül ér a károsodás, a kárigényt a részbeni önhiba is kizárja. Az alperesi tényállítás a kárfelelősség körében kizárólag az volt, hogy alappal bízott az adásvételi szerződés megkötésében. A lefolytatott bizonyítási eljárás során az tényként volt megállapítható, felek között az adásvételi szerződés megkötésére tárgyalások folytak, de nem írták alá a szerződést, a felperes vételárat nem fizetett, és a többszöri fizetési határidő-módosítás ellenére sem kért az alperes a felperesi teljesítőképességről igazolást. Az alperes e tényállás mellett alappal nem bízhatott abban, hogy a szerződés létrejön, ha mégis bízott, és ennek megfelelően cselekedett, ez önhiba, amely kizárja a biztatási kár érvényesítését. Emellett azonban a felperes kárigény egy része valójában nem is biztatási kár, hanem a szerződéskötés elmaradásából eredő kárigény, ilyen igény pedig a felperessel szemben - szerződéskötési kötelezettség hiányában - nem érvényesíthető.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, és az alperesi tőkemarasztalás összegét leszállította 6.145.865 forintra.

A másodfokú bíróság erre figyelemmel határozott a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségek viseléséről, itt figyelemmel volt arra, hogy az alapeljárásban hozott elsőfokú ítélet 1.008.000 forint és járulékai részében jogerőre emelkedett, azonban ezen összeg után a perköltség megállapítására nem került sor.

A felperes a keresetet és viszontkeresetet összevetve összességében 60 %-ban lett pernyertes (pertárgyérték összesen: 38.123.436 forint ebből viszontkereset: 16.571.000 forint, kereset: 21.552.436 forint). A felperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján összesen bruttó 1.275.617 forint évi munkadíj járna, míg az alperesnél ez az összeg bruttó 840.990 forint, így a felperesnek jár 434.627 forint elsőfokú ügyvédi munkadíj. A felmerült szakértői díj 782.562 forint, ebből a felperes előlegezett 353.907 forintot, és fizetnie kellene 313.025 forintot, így jár 40.882 forint szakértői díj, illetve a megismételt eljárásra figyelemmel még bruttó 329.291 forint ügyvédi munkadíj, összesen 804.800 forint megfizetésére köteles az alperes.

A felek személyes illetékfeljegyzési jogban részesültek, ezért az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM.r. 13.§ (2) bekezdése alapján az előlegezett elsőfokú eljárási illetékből a pernyertesség-pervesztesség arányában a felperest 1.344.360 forint, míg az alperest 2.193.400 forint terheli.

Az alperes fellebbezése kisebb részben alapos volt, a pervesztesség-pernyertesség aránya a felperes javára 86-14 %, így a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban

felmerült ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§.(2) és (5) bekezdése alapján a felperes javára bruttó 679.193 forintban, alperes javára 119.437 forintban állapított meg, az alperes köteles 559.700 forint másodfokú ügyvédi munkadíj fizetésére a felperes javára. A pervesztesség-pernyertesség arányában alakul az állam által előlegezett 2.118.300 forint fellebbezési illeték viselése is az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére figyelemmel, ez a felperes terhére 300.900 forint, az alperes terhére 1.817.410 forint.

Pécs, 2014. október 1.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró

... Ítéltábla
Gf.IV.40.025/2014/7. szám

A ... Ítéltábla a dr. Horváth Ügyvédi Iroda által képviselt **felpres neve**. (felperes címe) felperesnek - a dr. Bartó László ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen - jogalap nélküli gazdagodás és egyéb iránt indított perében a ... Törvényszék 2014. március 31. napján kelt ... számú ítélete ellen az alperes részéről 56. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

k i e g é s z í t ő í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a ... számú ítéletet kiegészíti azzal, hogy a leszállított tőkeösszeg után fizetendő késedelmi kamat tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A kiegészítő ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adva kötelezte az alperest 9.907.663 forint, ennek 2008. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet, illetve az alperes viszontkeresetét teljes egészében elutasította.

Az alperes fellebbezése folytán eljárva a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, és az alperesi tőkemarasztalás összegét 6.145.865 forintra leszállította, ezt meghaladóan tekintette a keresetet elutasítottnak. Az alperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 804.800 forintra, az alperes által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 2.193.400 forintra leszállította, míg a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 1.344.360 forintra felemelte.

A másodfokú bíróság a felperes által indított végrehajtási eljárásból észlelte, hogy ítéletének rendelkező része és az indokolás között látszólagos ellentmondás áll fenn, a rendelkező részben a felperes tőkeösszeg után járó késedelmi kamatigényével nem foglalkozott, arról a Pp. 213. § (1) bekezdése ellenére nem rendelkezett, az indoklásból azonban egyértelműen kiderült, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezésével maradéktalanul egyetért.

A Pp. 225. § (6) bekezdése szerint, ha a bíróság az ítéletében nem rendelkezett olyan kérdésről, amelyről a rendelkezés jogszabály értelmében hivatalból kötelező, a mulasztást a bíróság a hiányosság észlelését követően haladéktalanul köteles hivatalból pótolni. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 224. § (1) bekezdése szerinti kiegészítő ítéletben az elsőfokú bíróság ítéletének késedelmi kamattal kapcsolatos rendelkezését a leszállított tőkeösszegre vonatkozóan - helyes indokai alapján - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fentiek okán az elsőfokú bíróság ítélete a másodfokú bíróság kiegészített ítélete folytán a következő tartalommal hajtható végre:

„A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 6.145.865 (hatmillió-száznegyvenötezer-nyolcszázhatvanöt) forintot, ennek 2008. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-al növelt összegű késedelmi kamatát.

A fentieket meghaladóan a bíróság a keresetet és az alperes viszontkeresetét elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperes részére 804.800 (nyolcszáznegyezer-nyolcszáz) forint elsőfokú perköltséget, és 559.700 (ötszázötvenkilencezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.344.360 (egymillió-háromszáznegyvennégyezer-háromszázhatvan) forint, míg az alperes 2.193.400 (kettőmillió-százkilencvenháromezer-négyszáz) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra az állam javára 300.900 (háromszázezer-kilencszáz) forint, az alperest 1.817.400 (egymillió-nyolcszáztizenhétezer-négyszáz) forint másodfokú le nem rótt fellebbezési illetéket fizessen meg."

Az ítélet kiegészítése folytán megtérítendő másodfokú költség nem merült fel.

Pécs, 2015. szeptember 16.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró